

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

İş ve Yaşam Tatmini - 1

YRD.DOÇ.DR. ÖZGÜR GÜLDÜ

- *İnsan işinden doyum elde ettiği ölçüde mutlu, edemediği ölçüde mutsuz olur.*
- *Kişinin işindeki mutluluğuna iş tatmini, mutsuzluğuna iş tatminsizliği denir.*
- *İş tatmini aynı zamanda özel yaşama da yansiyarak yaşam tatminini ortaya çıkarır.*
- ***İş tatminini sağlayan etmenler:***
- ✓ ***İşin parasal yönü*** (maaş, ücret, yan ödemeler, ikramiyeler vb.) tatmini sağlar (parasal doyum derecesi, algılanan ücretle gerçekleşen ücret arasındaki farka bağlıdır.)

- √ *Örgüt üyeleri için yaptıkları işin diğerleri tarafından **beğenilmesi, takdir edilmesi** önemli bir tatmin kaynağıdır.*
- √ ***Örgüt basamaklarında yükselme** iş doyumunu sağlayan bir başka faktördür.*
- √ ***İşin niteliği**, kişinin kendini geliştirmesine olanak sunup sunmadığı gibi özellikler de işte doyum ya da doyumsuzluğa neden olur.*
- √ ***Örgüte bağlılık** sosyal bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmakta ve bu yönüyle bir topluluğa katılma, kendi başına bile bir doyum sağlamaktadır.*

İş Tatmini Nedir?

- **İş tatmini**, işgörenin örgüt üyeliği ve işler hakkındaki doyum düzeyidir.
- **İş tatmini**, kişilerin işlerinden duydukları memnuniyetsizlik düzeyidir.
- **İş tatmini**, çalışanların iş ve işin sağladığı maddi ve manevi olanaklarına ilişkin algısıdır.
- **İş tatmini**, iş tecrübesinin sonucunda ortaya çıkan işgörenin olumlu ruh halidir.
- *iş tatminin belirleyen üç etmen vardır: işin kendisi, yönetsel yapı ve işin sonucunda elde edilen ücret ve ödül* gibi etmenlerdir.

İş Tatmini Nedir?

- *iş tatminin etkileyen çeşitli faktörler vardır:* ücret, iş güvencesi, yükselme olanakları, fiziksel çalışma koşulları, örgütsel tasarım, kişinin kendini gerçekleştirme olanağı, demografik özellikler (cinsiyet, yaş, medeni durum), yönetim yapısı, örgütsel iletişim, örgütsel kültür, örgütsel adalet, aidiyet duygusu vb.

İş Tatmini Faktörleri

Çevresel

iş ortamı ve işle
bağlantılı
etmenler

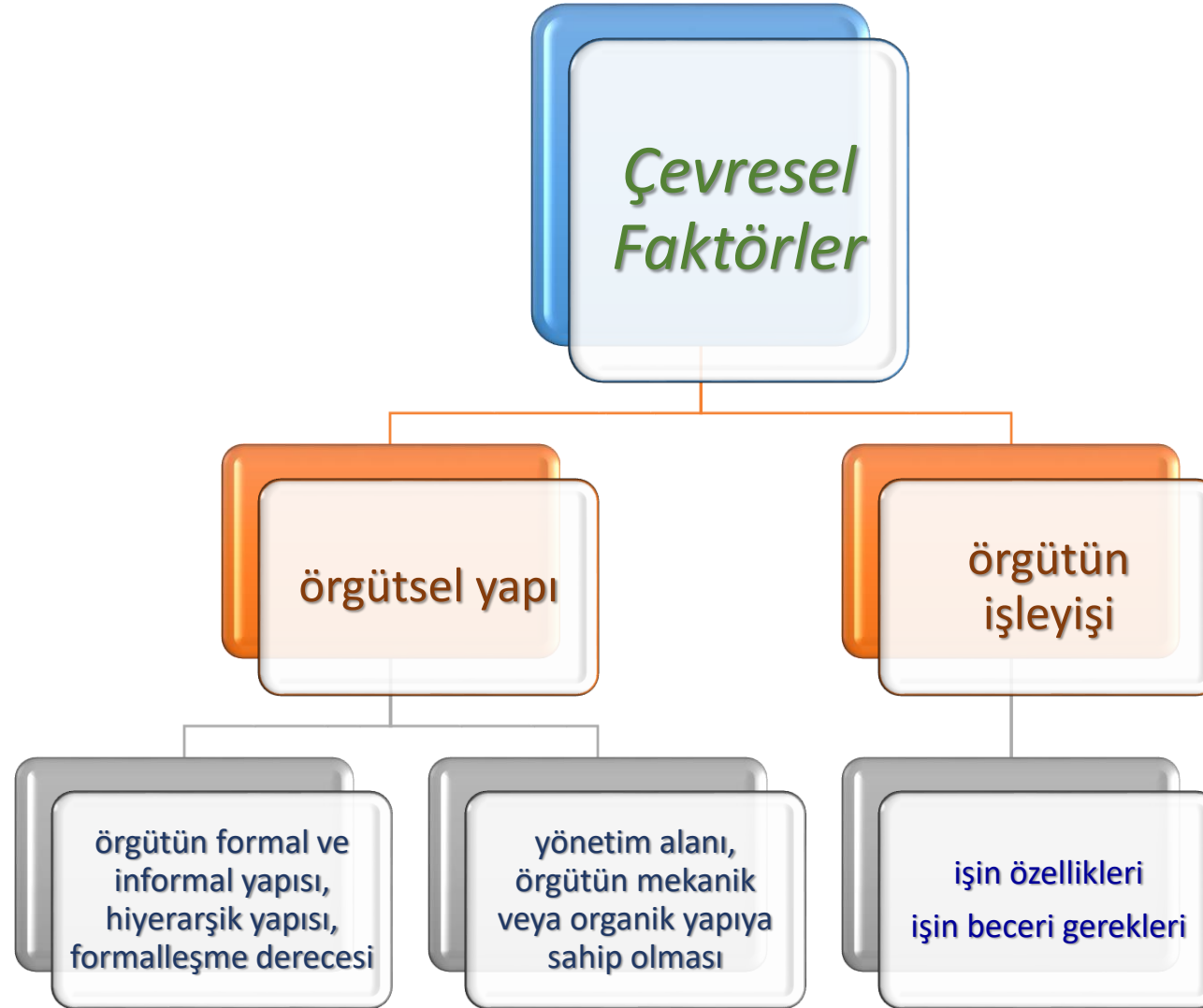
- örgütsel işlemlerle,
yönetim yapısı ve yönetim
anlayışıyla ilgili etmenler

Kişisel

İşgörenlerle ilgili
etmenler

- İşgörenlerin kişilik
özellikleri, iş ve özel
yaşamdan kaynaklanan
etmenlerdir.

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- *Başarı değerlendirme (hakkaniyet)*
- Örgütsel adalet çok önemlidir.
- Ödüllendirme adaletli olmalıdır.
- Aksine başarı değerlendirme sisteminin adil olmaması, başarılı olduğuna inanan çalışanların iş tatminini olumsuz yönde etkileyebilir.

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- **Beceri değişkenliği**
- Monotonluk işgören üzerinde **fiziksel** ve **psikolojik** olumsuz etkilere sahiptir.
- **Olumsuz fiziksel etkiler**
- **Olumsuz psikolojik etkiler**
- Beceri değişkenliğine izin veren işler, işgörenin farklı beceri, yetenek ve bilgi kullanarak iş yapmasına ve dolayısıyla iş tatminine ulaşmasını sağlar.

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- *Çalışma arkadaşları ile ilişkiler*
- İş ortamı, işgörenin sosyal ihtiyaçlarını da karşılamalıdır.
- Kendisini yalnızlığa iten çalışanların orali bozular, işini sevmez v iş tatmini bulamaz.
- İş arkadaşları ile iyi ilişkiler **güven** ihtiyacının karşılanmasına yardımcı olur.
- Örgütler işbirliği ancak iyi ilişkiler kurulabilen insanlarla olabilir.

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- **Engellenme**
- İşgörenin belli bir faaliyette bulunurken, karşılaştığı engelleyici davranış nedeniyle yaşadığı psikolojik hüsrana durumudur.
- Çözölemeyen problemler ve tatmin edilmeyen istekler ve giderilmeyen ihtiyaçlar insanda engellenme durumunu ortaya çıkarır.
- Bu durum hayal kırıklığına, inisiyatif kullanma isteğinin kaybına, yaratıcı yeteneklerin açığa çıkarılmamasına ve iş tatminsizliğine neden olur.

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- **Fiziksel özellikler**
- Çalışma ortamlarının fiziksel koşullarının kötü olması (ışıklandırma, nem vb)
- Fiziksel koşullar işgörenin stres düzeyini ve performansını etkileyen önemli faktörlerdir.
- Birbiriyle uyum içinde çalışma isteğindeki işgörenlerin birlikte çalışmalarına ve informel grup oluşturmalarına izin verilmemesi

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- **Görev kimliği**
- «bu işi ben yaptım», «bu benim eserim»
- İşgörenin işinin bütün süreçlerini bir bütün olarak kavrayabilmesi ve işine karşı yabancılaşmaması için işin tüm süreçlerine sahip çıkması gerekir.
- İşin sadece bir kısmına katılan insanlar süreci bütünlük içinde kavrayamadıkları için işlerinden tatmin bulmaları ve görev kimliğine sahip olmaları kolay olmaz.

Çevresel İş Tatmini Faktörleri

- *Görevin önemi*
- birinci derece işler (örgütün amacıyla ilgili işler)
- İkinci derece işler (örgütsel amaçlara dolaylı olarak hizmet eden işler, birinci derece işleri destekleyen işler)
- İşin birincil veya ikincil derecedeki önemine göre işgören iş tatmini bulur.
- *İletişim*
- örgütte açık ve çok yönlü bir iletişim ortamı, iş tatmini bulmanın önemli araçlarından biridir.